

Nieuwsbrief Werkagenda Jeugd

September 2016

Dertien gemeenten in de regio Holland Rijnland organiseren sinds 1 januari 2015 gezamenlijk de Jeugdhulp. Om de gewenste transformatie te versnellen, staan een aantal uitgangspunten centraal, die zijn uitgewerkt in de Werkagenda Jeugd 2016 in 11 verschillende thema's. Deze nieuwsbrief belicht de voortgang enkele thema's uit de Werkagenda.

Koppeling Onderwijs-Jeugd

'Het gaat om ambitie, niet om budget'

Soms hebben leerlingen naast gewone ondersteuning vanuit het onderwijs, behoefte aan extra aanvullende zorg. Fysiek of mentaal redden ze het anders niet. Bij de combinatie van zorg en onderwijs op school spreken we van het Onderwijs-Zorgarrangement (OZA). Binnen Holland Rijnland zet de werkgroep OZA zich in om die koppeling tussen onderwijs en jeugdhulp zo soepel mogelijk te laten verlopen. De werkgroep pakt de opgaven uit de werkagenda Jeugd op voor dit thema. Twee leden geven een inkijkje in de ambities en de behaalde tussentijdse mijlpalen.

Sinds 1 januari 2015 zijn de mogelijkheden van combinaties tussen onderwijs en jeugd fors toegenomen. Basisscholen en speciaal onderwijs werken samen met Jeugdhulp aan een dekkend aanbod van ondersteuning. Maar wie wat oppakt, is nog niet altijd helder. En ook niet wie betaalt voor de zorg. Optrekken in gezamenlijkheid lijkt het devies dat betrokken partijen ter harte moeten nemen.

Rich van den Berg is voorzitter van de werkgroep OZA en directeur van Passend Primair Onderwijs (PPO) regio Leiden. Zij spreekt zich klip en klaar uit als de discussie om geld draait. 'Onze stip

aan de horizon is wellicht dat we één integraal budget hebben waaruit we zorgarrangementen kunnen bekostigen. Echter, door ingewikkelde regelgeving is dat verre van eenvoudig. Daarom wil ik de focus vooral leggen op één gezamenlijke ambitie. Mijn credo is dat ieder kind naar school gaat. Om dit te bereiken, is het belangrijk dat alle neuzen dezelfde kant op wijzen. Budget mag niet het probleem zijn. Er is genoeg geld beschikbaar om kinderen die het nodig hebben de combinatie onderwijs en jeugdhulp aan te bieden. We moeten met elkaar aan tafel en de bureaucratie minimaliseren. Daar wordt uiteindelijk iedereen vrolijker van.'

Van den Berg is goed te spreken over hoe binnen Holland Rijnland gemeenten, onderwijsinstellingen en hulpverlenende instanties gezamenlijk optrekken om te komen tot een integraal aanbod van onderwijs en jeugdhulp. 'Daarin is onze regio echt uniek. We zitten met de goede partners aan tafel. Wat we hebben bereikt, is dat de samenwerkingsverbanden binnen Holland Rijnland écht betrokken zijn bij de inkoopafspraken met Jeugdhulp-aanbieders. Noem het gerust een mijlpaal. Jeugdhulp en onderwijs stemmen hier met elkaar af en weten elkaar zo steeds beter te vinden. Maar we zijn er nog niet. Op beleidsniveau is al veel vastgelegd. Nu moet uitvoering dat verder oppakken. Neem een ZML-kind (zeer moeilijk lerend, red.) dat ondersteuning

nodig heeft op gedrag. Onderwijs haalt daar bijvoorbeeld een gedragskundige bij, maar het kan ook zijn dat er ondersteuning nodig is in de gezinssituatie, voor ouders. JGT's zijn dan ook snel gevonden.'

Myriam van Dijk, beleidsmedewerker Onderwijs & Jeugd bij de gemeente Zoeterwoude, is trekker van de werkgroep Koppeling Onderwijs-Jeugd. Ook zij is ervan overtuigd dat de schotten tussen onderwijs en jeugdhulp moeten verdwijnen. 'Omdat zowel jeugd als onderwijs in mijn takenpakket zitten, is voor mij de koppeling snel gemaakt. Maar zo logisch is dat lang niet overal. Voor een goed OZA is het belangrijk dat een casus niet begint met de vraag: "Is het zorg of is het onderwijs?" Centraal moet staan, dat wat nodig is voor de ontwikkeling van een kind. Daar wordt in gezamenlijkheid naar gekeken. Het moet eveneens vanzelfsprekend zijn dat een OZA door onderwijs én gemeenten wordt bekostigd. Beiden kijken eerst naar wat ze zelf kunnen financieren, in plaats van op hun zak met geld te blijven zitten.'

Goede intenties zijn mooi, maar de praktijk lijkt soms weerbarstig, erkent Van Dijk. 'Vanuit onderwijs wordt soms té snel doorverwezen naar een JGT of de gemeente. En vice versa beschouwt Jeugdhulp onderwijs té snel als iets dat niet van hen is. Met richtlijnen geven

we een handreiking naar mensen in het veld, zowel JGT'ers als scholen. Belangrijk hierin is wederzijds vertrouwen, het geloof dat je gezamenlijk hetzelfde doel nastreeft. Vanuit Holland Rijnland leiden we mensen in de subregio's hierin op. Onlangs startte in de Duin- en Bollenstreek een integrale scholing van JGT'ers en IB'ers. De gedachte is dat het onderwijs, jeugd- en gezinswerkers en ouders zo vroeg mogelijk samenwerken rond het kind en het gezinssysteem. De ervaringen daaruit evalueren we en

nemen we mee in de uitrol naar andere subregio's. Eveneens in de Duin- en Bollenstreek startten we in september een pilot rondom integraal arrangeren. Hierin zitten onderwijsspecialisten, JGT'ers en gemeenten. Hierin wordt gekeken naar slimme combinaties rondom onderwijs, jeugdhulp, zorg, vervoer en afspraken rondom leerplicht. Ook hier halen we schotten weg, of het nu gaat om financiën, regelgeving of in de hoofden van mensen.'

worden soms als lastig ervaren en het bespreekbaar maken van thema's bij ouders vinden sommige hulpverleners ook moeilijk.

Als ouders de stap richting Jeugdhulp zetten, is dat vaak met een eenzijdige hulpvraag. Toch komt het regelmatig voor dat een hulpverlener daarnaast zaken signaleert die zorgen baren. Dat kan bijvoorbeeld zijn rondom de thuissituatie van kinderen. Het doel van ouder en hulpverlener is om gezamenlijk problemen aan te pakken zodat een maatregel kan worden voorkomen. Daarbij kan een hulpverlener- wanneer dat nodig is - een specialist inschakelen.

De conclusies uit de overlegarena's, zijn verwoord in een plan van aanpak. Zo vraagt op de eerste plaats de samenwerking in de keten verbetering, door concreet invulling te geven aan het principe 1G1P (Eén gezin, één plan). Door leermomenten te organiseren, waar ervaringen worden gedeeld, komen hulpverleners uit de verschillende domeinen tot een verbeterde samenwerking. Daarnaast vragen taakomschrijvingen, opdrachten en werkwijzen van de hulpverleners om een heldere en eenduidige beschrijving. Daarbij is het aanbod van de specialisten (Gecertificeerde instellingen) voor de Jeugd- & Gezinsteam en Sociaal Teams van belang.

Drang is een werkhouding, geen product

Het werkveld van de Jeugdhulp la-veert tussen vrijwillige en gedwongen hulpverlening. Bij de eerste vorm zijn het vaak ouders zelf die vragen om ondersteuning en hier aan willen en kunnen werken. De gedwongen hulp wordt opgelegd door de Kinderrechter in een kindbeschermingsmaatregel of door jeugdreclassering. Tussen deze twee vormen van hulpverlening bevindt zich het domein van de dranghulpverlening. In mei en juni organiseerde Holland Rijnland, samen met de regio Midden Holland, overlegarena's over drang. Aanwezig waren professionals en ervaringsdeskundigen, oftewel ouders die in aanraking zijn geweest met de Raad voor de

Kinderbescherming en gezinsvoogden. Belangrijke conclusie: drang is een actieve houding die hoort bij alle hulpverleners.

Het lijkt wellicht een vanzelfsprekendheid dat iedere hulpverlener oog moet hebben voor kindveiligheid. Maar signaleren alleen, is niet voldoende. Iedere hulpverlener is verantwoordelijk voor wat hij of zij ziet en zal daarop zelf actie moeten ondernemen volgens de richtlijnen van de landelijk geldende Meldcode.

Denk daarbij aan het bespreekbaar maken bij ouders of de stap zetten naar de Raad voor de Kinderbescherming. Maar de vijf stappen binnen die Meldcode

Vroegtijdig voorbereiden op achttiende levensjaar

Op je achttiende verjaardag ben je plotsklaps volwassen. Althans, volgens heel wat regels en wetten in Nederland. Jongeren die vanuit Jeugdhulp werden begeleid, vallen vanaf die dag officieel onder volwassenenzorg. Om die grensoverschrijding soepel te laten verlopen, gingen op 25 mei ruim vijftien jongeren met ervaring in de jeugdhulp het gesprek aan met wethouders uit Holland Rijnland over aansluitende zorg vanaf 18 jaar. ‘Een geslaagde bijeenkomst’, oordeelden de aanwezigen. Maar hoe gaven gemeenten hieraan een follow-up?

Jozanneke Kraan is adviseur Kind en Jeugd bij de gemeente Leiden. Zij vertelt dat zij binnen haar stad samen met part-

ners en jongeren zelf aan de slag is gegaan met het thema en hoe aanbevelingen richting het college werden verstuurd. Het voltallige college wel te verstaan, en dat is niet voor niets. ‘De casuïstiek is namelijk complex en behelst meer dan puur Jeugdhulp’, legt Kraan uit. ‘Het raakt namelijk ook aan wonen, onderwijs, werk en inkomen. Als dergelijke basisvoorwaarden niet op orde zijn, komt hulpverlening namelijk in het gedrang. Dit kwam ook nadrukkelijk naar voren tijdens de cliënt-participatiebijeenkomst van 25 mei.’

Dat de overgang 18-/18+ aan verschillende domeinen raakt, maakt het onderwerp niet alleen complex, maar ook organisatorisch ingewikkelder. ‘Sommige domeinen worden op het regionaal niveau van Holland Rijnland opgepakt, maar andere onderwerpen zijn juist lokaal of subregionaal ingericht’, vervolgt Kraan. ‘Dat maakt

afstemming wellicht lastig. Toch hebben we vanuit de regionale werkgroep 18-/18+ de colleges aanbevolen om zich te committeren om de verbinding te leggen. Een belangrijke stap daarin is dat gemeenten intern gaan “ontschotten”. Dus trek geen streep tussen jeugdhulp, wonen of participatie. In de regio zien we dat de samenwerkende gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hier al mee bezig zijn. Ook Leiden is druk aan het ontschotten op allerlei werkvelden. We kijken op een andere manier naar deze problematiek.’

Een andere aanbeveling aan de colleges, is dat innovatieve oplossingen die de verbinding leggen ook financieel mogelijk moeten zijn. ‘Ga denken aan een integraal budget, in plaats van aparte geldpotjes voor aparte onderdeeljes. En denk vooral verder vooruit. Zorg op tijd dat een jongere een dak boven zijn hoofd heeft en niet op straat belandt. Dat geldt ook voor een zinvolle dagbesteding. Regel ook in een vroegtijdig stadium dat er een mentor naast de jongere staat, een vertrouweling uit de eigen kring waarop kan worden teruggevalen.’ ‘En’, besluit Kraan, ‘werk op tijd aan een perspectief plan voor jongeren, waarin werk, school, wonen of zorg een plekje krijgen. Alle domeinen moeten hierin worden opgenomen. En zorg ervoor dat dat plan klaar is als een jongere 17,5 is. Op die manier is er namelijk nog tijd als er vervolghulp in gang moet worden gezet.’

Regionale jongerenraad opereert op wereldniveau

In augustus nam vanuit de Cardea jongerenraad een delegatie deel aan het Internationale FICE-congres in Wenen. Hierin stond het thema Careleavers (zorgverlaters 18+) centraal. Samen met andere deelnemers, afkomstig van over de hele wereld, stelden zij de 10 standaarden voor careleaving op, die ook toepasbaar zijn voor onze regio. (Zie afbeelding) FICE is een wereldwijde netwerkorganisatie van en voor professionals die werken met kinderen en jeugdigen. FICE Nederland richt zich op kinderen en jeugdigen die in zorg zijn, zoals: GGZ, welzijn, gehandicaptenzorg (VGN), pleegzorg of jeugdzorg.

TOGETHER TOWARDS A BETTER WORLD FOR CHILDREN, ADOLESCENTS AND FAMILIES - VIENNA, AUSTRIA, AUGUST 22nd TO 25th 2016

- 1 EVERY CARE LEAVER SHOULD HAVE EQUAL RIGHTS, OPPORTUNITIES, ACCESS TO SOCIAL BENEFITS AND BE ADEQUATELY INFORMED ABOUT THIS RIGHT.
- 2 EVERY CARE LEAVER SHOULD BE INVOLVED IN THEIR OWN CARE LEAVING PLAN AND HAVE A SAY IN WHAT HAS TO BE DONE.
- 3 WHEN APPLYING FOR COLLEGE/UNIVERSITY EVERY CARE LEAVER SHOULD HAVE BENEFITS AND ACCESS TO SCHOLARSHIP SPONSORED EITHER BY GOVERNMENTAL OR PRIVATE ORGANIZATIONS.
- 4 TO BE ABLE TO FIND AND SUCCEED IN A JOB, EVERY CARE LEAVER SHOULD GET HELP TO BECOME AWARE OF AND GET RECOGNIZED WITH THEIR POTENTIALS, SO THAT THEY GATHER THE CHANCE TO IMPROVE THEM.
- 5 FREE HEALTH INSURANCE FOR EVERYONE.
- 6 TO LIVE YOUR LIFE, EVERY CARE LEAVER NEEDS TO FEEL CONNECTED TO SOME PEOPLE THEY CAN RELY ON.
- 7 THE WORKERS SUPPORTING CARE LEAVERS SHOULD BE MOTIVATED, QUALIFIED, SUPPORTIVE AND SUPERVISED.
- 8 TO TAKE CARE FOR ONE'S OWN, CARE LEAVERS NEED TO HAVE KNOWLEDGE ABOUT LIFE SKILLS AND HOW TO ORGANIZE THEIR DAILY ROUTINE, LIKE IN A PEER TO PEER TRAINING.
- 9 CARE LEAVERS NEED TO KNOW HOW TO ENSURE THEIR CAPABILITY TO KEEP A ROOF OVER THEIR HEAD.
- 10 AFTER LEAVING CARE, SOCIETY SHOULD PROVIDE THE OPPORTUNITY TO TURN TO A MENTOR WHO GUIDES AND SUPPORTS EMOTIONALLY, IF NEEDED.

Pen in de aanslag

Het is een lang traject van afstemmen en overleggen, maar het moment nadert dat de pen kan worden opgepakt voor de ondertekening van de resultaatovereenkomsten voor Jeugdhulp 2017 en verder. Momenteel bevindt de TWO Jeugdhulp zich in een belangrijke laatste fase vóór de contractering. Namens elf gemeenten uit de regio werkt TWO toe naar definitieve resultaatovereenkomsten, waarmee in partnerschap met jeugdhulpaanbieders, vorm wordt geven aan de taken die de gemeenten hebben op het gebied van jeugdhulp.

Veel overleg vond plaats aan de zogenaamde overlegtafels Jeugd, waar ook zorgaanbieders, WMO-raden en gecertificeerde instellingen aanschoven.

De overlegtafels richtten zich zowel op de financiering als de organisatorische kant van Jeugdhulp. Naast een nieuwe bekostigingssystematiek, spraken de deelnemers aan de overlegtafels over logische samenwerkingsverbanden en effectieve manieren om jeugdigen passende hulp te bieden.

Inmiddels zijn er overlegtafels geweest over Cliëntparticipatie, Transformatie, 18- / 18+, Monitoring en Vervoer. Vanuit de verschillende thema's uit de werkagenda is input geleverd voor deze overlegtafels. De nog komende overlegtafel van 11 oktober behandelt de concept resultaatovereenkomst. De verwachting is dat in december van dit jaar alle handtekeningen zijn gezet!

